

OUDE HOFJES IN GOUDA

Aan de nieuwe haven te Gouda, die geen haven meer is, maar een onnatuurlijke brede straat is geworden door de demping van eenige jaren geleden, staan voornamelijk aan de Noordzijde verschillende hofjes of overblijfselen van wat eenmaal hofjes waren. Daar zien we dan in de eerste plaats het Hofje van Lethmaet, bestaande uit drie eenvoudige woningen met aardige venstertogen en-oude muurankers en met een toegangspoort, waarin een oude deur.

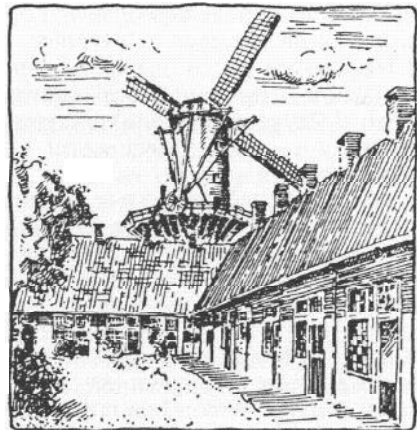
Dit kleine hofje werd in 1625 gesticht. Dicht bij dit hofje duidt een eenvoudig poortje met beeldhouwwerk aan, waar eertijds de Fundatie van Hendrik en Helena Jans, 't Hart stond, welke in 1657 werd gesticht en uit 10 huisjes bestond. Meer bewaard is er van het Hofje van Maria Tams, dat in hetzelfde jaar 1657 werd gesticht, ook uit 10 huizen bestond en speciaal voor Luthersche vrouwen was bestemd. Een wapenschild boven den doorgang naar de meer naar achteren gelegen woningen is nagenoeg de eenige versiering.

Van meer belang is het Hofje van Cornelis Cincq, ook in de onmiddellijke nabijheid aan de Nieuwe Haven gelegen.

Mr. Cornelis Cincq, advocaat bij het Hof van Holland, overleed te Gouda, op 6 september 1698, Kort voor zijn dood had hij een testament gemaakt, waarin hij o.m. bepaald had, dat een deel van zijn goederen moest bestemd worden voor het oprichten van eenige huizen voor arme lieden. Als merkwaardigheid van den bouw valt te vermelden, dat de regeenten met de timmerlieden en den metselaar naar Leiden reden, om daar eenige hofjes, blijkbaar als voorbeeld, te bezichtigen:

In 1700 kwam het 'hofje gereed en overeenkomstig den wil van den stichter werd boven den ingang een inscriptie aangebracht: „Dit is de fundatie van d'Heer en Mr. Cornelis Cincq”, met het wapen, dat oorspronkelijk gepolichromeerd blijkt te zijn geweest. De frontgevel aan de straat vertoont in het midden een poortgebouw met een raam boven den ingangen rechts en links twee ramen van huizen. De tamelijke smalle binnenplaats heeft een ietwat doodschen aanblik, voornamelijk veroorzaakt door de grauwe cementlaag, die in het midden der vorige eeuw is aangebracht, toen bovendien ook de gekleurde luiken verwijderd werden.

Andere stichtingen in de stad zijn nog het Hofje van Mr Adriaan Jongkind aan de Zeugenstraat, waarvan het eenige opmerkelijke is de fraaie gevelsteen met het wapen van den stichter, notaris te Gouda, die in 1702 dit kleine complex huisjes tot stand bracht. Het Swanenburgs Hofje in de Spieringstraat, dat in 1692 werd gesticht, vertoont thans een rijtje architectonisch onopvallende huisjes. Wel de vermelding waard is het aan den Zuidwestbuitenkant der stad gelegen Hofje van Johan Buitenwech, heer van Nieuwkoop. Deze was dezelfde liefdadige man, aan wien we in Den Haag het groote Hofje van Nieuwkoop aan de Prinsengracht te danken hebben. Ook hier is de opzet tamelijk groot; het hofje bestaat uit een ruim erf, omringd door 20 huisjes, die elk een kamer en een kleine keuken bevatten. Het hofje is aan de Zuidzijde door een blinden muur afgesloten; een poortje aan de zijde van de stad is er de ingang van. Aan de straatzijde hebben de huisjes geen vensters, maar wel achterdeuren, welke wijze van bouwen ik bij geen enkel ander hofje aantrof. De ramen, welke op de binnenplaats uitzien, hebben kruiskozijnen. Het geheel maakt een eenigzins verwaasloosden indruk, maar het hofje is in ieder geval schilderachtig, waartoe in niet geringe mate medewerkt het gezicht op den hoogen 18de-eeuwschen molen aan de Vest, die het beheerscht en als trouwe wachter op het diep onder hem gelegen hofje neerziet.

Hofje van Buitenwech te Gouda

Bron *Nederlandsche Hofjes* - door Jonkheer dr. D. P. M. Graswinckel (Uitgegeven bij Allert de Lange - Amsterdam, 1947).